

*แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา พานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ปรียาวดี จีระประภา¹ พูนชัย ยาวีราช² สุวดี อุปปินใจ³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*Corresponding author e-mail: Plampreeyavadee@gmail.com

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 10 คน หัวหน้ากลุ่มวิชาการ หัวหน้ากลุ่มอื่นและครูผู้สอน จำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 97 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มนโยบาย จำนวน 3 คน กลุ่มวิชาการ จำนวน 3 คน และกลุ่มปฏิบัติ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบบันทึกสนทนากลุ่ม วิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยข้อมูลเนื้อหาสำคัญ และสรุปเนื้อหาเชิงบรรยายเป็นความเรียง

จากการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยในการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน 1) ด้านโครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา 2) ผลผลิตและบริการ 3) บุคลากร 4) ประสิทธิภาพทางการเงิน 5) วัสดุทรัพยากร และ 6) การบริหารจัดการ ปัจจัยภายนอก 1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 2) ด้านเทคโนโลยี 3) ด้านเศรษฐกิจ และ 4) ด้านการเมืองและกฎหมาย แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และ 5) ด้านการประกันคุณภาพ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร

* Received: 22 February 2025, Revised: 11 March 2025, Accepted: 13 March 2025

The Development Guidelines for Academic Administration of Schools in the Phan Udon Educational Quality Development Network under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2

Preeyavadee Jeeraprapa^{1*} Phoonchai Yawirach² Suwadee Ouppinjai³

¹Master of Education Program in Educational Administration, Chiang Rai Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

³Lecturer of Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Plampreeyavadee@gmail.com

ABSTRACT

The Development Guidelines for Academic Administration of Schools in the Phan Udon Educational Quality Development Network under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2 This study aimed to (1) examine the current and desired states of academic administration, (2) identify influencing factors, and (3) develop academic administration guidelines for schools in the Phan Udon Educational Quality Development Network under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. A mixed-methods approach was employed, involving 97 participants, including school directors, deputy directors, acting directors, academic heads, department heads, and teachers. Additionally, nine key informants from policy, academic, and operational levels were interviewed. Research instruments included questionnaires, structured interviews, and focus group discussions. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, while qualitative data underwent content analysis.

The study revealed that while academic administration in the Phan Udon Educational Quality Development Network's schools is currently at a high level, there is a strong desire to achieve the highest level.

The study found that academic administration in these schools is influenced by both internal factors such as school structure, policies, outputs, personnel, financial efficiency, resources, and management and external factors like social conditions, technological advancements, economic conditions, and politics and law.

The study identified key guidelines for academic administration, emphasizing school-level curriculum management, learning process development, assessment and credit transfer, media and technology development, and quality assurance.

Keyword: Academic administration; The Phan Udon Educational Quality Development

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นเปรียบเทียบเหมือนหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เปรียบเหมือนสายธารที่หล่อเลี้ยงองค์กร หล่อหลอมให้ทุกองค์ประกอบทำงานสอดคล้องกัน มุ่งสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และการบริหารงานวิชาการเป็นเปรียบเทียบเหมือนเข็มทิศนำทาง ชี้ให้เห็นทิศทางและเป้าหมาย ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทำงานอย่างมี

คุณภาพซึ่งจะต้องขับเคลื่อนสถานศึกษาจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการยกระดับคุณภาพ การศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมสู่โลกอนาคต มีแนวทางในการนิเทศติดตาม ส่งเสริมสนับสนุน ประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับ สถานศึกษาอย่างยั่งยืนและนำพาผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า (เกตกนก สวยคำข้าว , 2561) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญประการแรกของการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหาร สถานศึกษาควรให้ความสำคัญ เนื่องมาจากงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาใน สถานศึกษา ส่วนงานด้านอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนเพื่อให้การบริหารงานวิชาการดำเนินการบรรลุ วัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จ นำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ไพรง รัตนชูวงศ์, 2561) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ การบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบาย แผนงาน งบประมาณ บุคลากร หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ และวัฒนธรรมองค์กร

โรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ตั้งอยู่ในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในเขตพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งด้านวิชาการ บริหารจัดการ และคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร มีบทบาทสำคัญในฐานะแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ศูนย์กลางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนในเครือข่าย โดยมีกิจกรรมต่างๆ พัฒนา หลักสูตร สื่อการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนพัฒนาวิชาชีพครูส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในงานการศึกษาโรงเรียนศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร ไม่ได้อยู่เพียงลำพัง แต่เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายโรงเรียน ที่ร่วมมือกัน พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงาน และขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร มีความสำคัญทาง วิชาการในหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเสริมสร้างความร่วมมือและการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในเครือข่ายโรงเรียน การพัฒนาเครือข่ายเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างและปรับปรุงระบบการ บริหารจัดการวิชาการให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญของการบริหารเครือข่ายความ ร่วมมือทางวิชาการ คือ การกำหนดวิสัยทัศน์และพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการ สร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกในเครือข่าย อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสื่อสาร ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพการสร้างเครือข่ายดังกล่าวยังส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น การเสริมสร้างความสามารถ ของครู การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน และการพัฒนาวิชาการที่ตรงตามความต้องการของ ท้องถิ่น แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 70 ประจำปีการศึกษา 2565 ระดับ

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานการแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ประจำปีการศึกษา 2566 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2, 2566)

จากการบริหารวิชาการของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอุดร พบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาครูมีความรู้และความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตรไม่เพียงพอในด้านการวางแผน การออกแบบ การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรกำหนดแนวทางปฏิบัติ มีโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลและแนวทางที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตร ประเมินความเหมาะสมผ่านผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ก่อนนำไปประเมินความเป็นไปได้ในการใช้งานจริง ผลวิจัยชี้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กษมา ชนะวงศ์ , 2564) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ กระบวนการนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียน นอกจากนี้ ควรมีระบบควบคุมคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนด การจัดการข้อมูลสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ และการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ รวมถึงการรายงานผลการบริหารหลักสูตรต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567)

รายงานผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 - 2566 พบว่าข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอุดร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 - 2566 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กล่าวมาแล้วนั้นชี้ให้เห็นว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ปรากฏตามรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอุดร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2คะแนนเปรียบเทียบกับคะแนนปีการศึกษา 2566 จะอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนปีการศึกษา 2565ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคะแนนเฉลี่ยรวมคะแนนปีการศึกษา 2566 รวมคะแนนเฉลี่ย 44 คะแนน จะอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนปีการศึกษา 2565รวมคะแนนเฉลี่ย 54 คะแนน ถือว่ายังไม่ถึงเกณฑ์การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพด้านวิชาการ

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาถึงสภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอุดร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการบริหารงานวิชาการจากเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบการบริหารงานโรงเรียน ของ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยนำเอาแนวคิดทฤษฎีการ ของ Louis A. Allen (1985อ้างอิงใน สุประวีณ์ พิทยโพธิ์, 2563) ทฤษฎี POLC ประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้ การวางแผน (Planning)การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) มาใช้จากนั้นจึงศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนเพื่อทราบถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการบริหารวิชาการให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 10 คน หัวหน้ากลุ่มวิชาการ หัวหน้ากลุ่มอื่นและครูผู้สอน จำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 97 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% โดยเลือกวิธีการแบบการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67– 1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (1951) แบบสอบถามในส่วนของสภาพปัจจุบันได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และแบบสอบถามในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 การเก็บรวบรวม

ข้อมูล จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ได้รับการตอบรับครบถ้วนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สรุปผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลทั้งหมดมารวมกัน จัดหมวดหมู่ **การวิเคราะห์สรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย** ตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยการแยกข้อมูลตามเพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน ระยะเวลาการทำงานในสถานศึกษาปัจจุบัน วุฒิการศึกษา ประเภทของสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา โดยวิธีการห่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้านและแยกรายข้อ จากสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เรียงลำดับจากความต้องการจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรกโดยใช้สูตรการคำนวณ Priority Need Index (สุวิมล ร่องวาณิช, 2550)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน ผู้ศึกษาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีความยินดี เต็มใจให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มนโยบาย จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มวิชาการ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการโรงเรียน จำนวน 1 คน และกลุ่มปฏิบัติ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียนนักเรียนและวัดผลประเมินผล จำนวน 1 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีความยินดี เต็มใจให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มนโยบาย จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มวิชาการ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการโรงเรียน จำนวน 1 คน และกลุ่มปฏิบัติ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียนนักเรียนและวัดผลประเมินผล จำนวน 1 คน ครูที่

ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการร่างการสนทนากลุ่มเพื่อหา แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ศึกษารูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1.1 จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 76.30 รองลงมาคือตำแหน่งกลุ่มงานบริหารวิชาการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 และตำแหน่งที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

1.2 สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ ด้านการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.64$)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

2. ผลการศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอดูร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า

2.1 ปัจจัยภายใน

การบริหารงานในโรงเรียนชนบทต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินงานวิชาการขาดความต่อเนื่องและต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ส่วนผู้เรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพตามมาตรฐานพื้นฐานแต่ขาดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดด้านสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมเสริมทักษะ การบริหารด้านวิชาการพึ่งพาครูและหัวหน้างานวิชาการที่ขาดทักษะเฉพาะด้านและการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อลดข้อจำกัด และเน้นการประกันคุณภาพผ่านการประเมินตนเองและการทบทวนผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนต่อไป โรงเรียนชนบทเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ทำให้ครูต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ส่งผลให้การจัดทำหลักสูตรและการประกันคุณภาพขาดความต่อเนื่องและต้องปรับให้เข้ากับบริบทเฉพาะของแต่ละโรงเรียน แม้ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานพื้นฐาน แต่ยังขาดทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากข้อจำกัดด้านสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมเสริม ทรัพยากรจากงบประมาณภาครัฐที่จำกัดบังคับให้โรงเรียนต้องใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและวัสดุประยุกต์เพื่อพัฒนาสื่อ รวมถึงการประกันคุณภาพโดยเน้นการประเมินตนเองและตรวจสอบจากภายนอกเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับบริบทของชุมชน

2.2 ปัจจัยภายนอก

สังคมชนบทมีวัฒนธรรมเฉพาะที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ แต่การย้ายถิ่นฐานและการขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองส่งผลต่อความไม่ต่อเนื่องในการเรียนรู้ และคุณภาพการศึกษาที่ต่ำลง แม้เทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ โรงเรียนก็ยังประสบปัญหาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัล โรงเรียนในชนบทต้องใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลานได้ดีพอ โรงเรียนจึงต้องพึ่งพาทุนการศึกษาและโครงการช่วยเหลือ อีกทั้งนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้โรงเรียนต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วและบางครั้งเพิ่มภาระการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น สังคมชนบทมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ แต่การย้ายถิ่นฐานและการขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โรงเรียนชนบทเผชิญกับปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวจำกัดการสนับสนุนทางการเงิน จึงต้องมีทุนการศึกษาและโครงการช่วยเหลือ นโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงบ่อยบังคับให้โรงเรียนปรับตัวอย่างรวดเร็ว แต่บางครั้งเพิ่มภาระงานที่ไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามหลักทฤษฎีการบริหาร POLC Louis A. Allen (1985), Black and Porter (2000), เสนาะ ตีเขาว์ (2551), สุวดี อุปปิน

ใจ (2560) จึงได้ขอขยายหลักการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ผลการศึกษาพบว่า

3.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

ขั้นการวางแผน (P-Planning)

สถานศึกษา ควรจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเหมาะสมและมีบทบาทชัดเจนในการดำเนินงาน พร้อมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing)

สถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเหมาะสมและมีบทบาทชัดเจนในการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ ควรกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ กำกับ และติดตาม เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส และสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด.

การนำ (L-Leading)

สถานศึกษาควรดำเนินการอบรมหรือพัฒนาความรู้ให้แก่ผู้บริหารและครูในด้านแนวทางการนิเทศ การวิเคราะห์ผล และใช้เทคนิคหรือเครื่องมือที่ทันสมัยในการติดตามผล เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

การควบคุม (C-Controlling)

สถานศึกษาควรส่งเสริมการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจริงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นการวางแผน (P-Planning) ควรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตร

สถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดทั้งระหว่างทางและปลายทาง รวมถึงเนื้อหาสาระที่ต้องการสอน โดยวางแผนให้ครอบคลุมวิธีการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และแนวทางการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยควรออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียน รวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานภายในและภายนอก

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing) ควรจัดทำแผนการเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมจากนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน

ขั้นการนำ (L-Leading) สถานศึกษาควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ควรนำไปใช้จริงในห้องเรียน โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างความน่าสนใจและส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน

ขั้นการควบคุม (C-Controlling) สถานศึกษาควรนำผลการประเมินที่ได้รับมาวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน พร้อมทั้งหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการของครูผู้สอนให้เป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน

3.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ขั้นการวางแผน (P-Planning) ควรดำเนินการวางแผนและจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและมีมาตรฐาน เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานตามแนวทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การวัดผลและประเมินผลสามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียน

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing) ควรจัดระบบการสนับสนุนการวัดผลและประเมินผลให้มีความชัดเจน โดยสนับสนุนให้ครูผู้สอนดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคู่มือการวัดและประเมินผล

การนำ (L-Leading) ควรสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวัดและประเมินผลตามศักยภาพของผู้เรียน โดยกระตุ้นให้ครูผู้สอนออกแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

การควบคุม (C-Controlling) ควรมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3.4 ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้

ขั้นการวางแผน (P-Planning) ควรวางแผนการเลือกใช้สื่อ วัตกรรมการ และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยพิจารณาจากความเหมาะสมกับบริบท ทรัพยากรที่มีอยู่ และความคุ้มค่าในเชิงทรัพยากรและเวลา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing) ควรสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาในการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างชุมชนแห่งการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและความรู้ในกลุ่มบุคลากร

การนำ (L-Leading) ควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีโอกาสพัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน พร้อมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความน่าสนใจของการเรียนการสอน

การควบคุม (C-Controlling) ควรจัดกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในแต่ละช่วงชั้นอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย

3.5 ด้านการประกันคุณภาพ

ขั้นการวางแผน (P-Planning) ควรจัดทำแผนการส่งเสริมแรงจูงใจในระยะยาว โดยเน้นการสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน

ขั้นการจัดองค์การ (O-Organizing) ควรสนับสนุนการจัดระบบเพื่อยอมรับและชื่นชมบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นผ่านการแสดงคำชมเชยหรือการยกย่องในกิจกรรมสาธารณะ เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจและส่งเสริมความกระตือรือร้นในการพัฒนางาน

ขั้นการนำ (L-Leading) ควรแสดงการยอมรับและชื่นชมบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพผ่านคำชมเชยหรือการยกย่องในกิจกรรมสาธารณะ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ขั้นการควบคุม (C-Controlling) ใช้ผลการติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาระบบการส่งเสริมแรงจูงใจและวัฒนธรรมองค์กร ให้ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรในระยะยาว และสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 อภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1.1 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2

พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสำหรับสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยถือว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น สถานศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับติดตามการดำเนินงานของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 อันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูติภา กันนุฬา และคณะ (2566) ได้กล่าวว่า ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพบว่าองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านนโยบายการศึกษา ซึ่งการพัฒนาในด้านเหล่านี้จะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการผลิตสื่อที่เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล เพื่อให้สามารถเลือกใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญณรงค์ อารีรัตน์ (2562) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งระบุว่าการสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอตุร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในสถานศึกษาถือเป็นหนึ่งในกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ศึกษาระเบียบ คู่มือการวัดผล ประเมินผล และมาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย และสะท้อนพัฒนาการที่แท้จริงของ

ผู้เรียน สถานศึกษาใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ทั้งการสอบ การประเมินผลเชิงปฏิบัติ และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกมิติของการเรียนรู้ การดำเนินการดังกล่าวช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ การเทียบโอนผลการเรียนยังช่วยให้ผู้เรียนที่ย้ายสถานศึกษาหรือระบบการศึกษาได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา วงศ์สุวรรณ (2562) การสอบข้อเขียน การประเมินผลงาน และการสังเกตพฤติกรรม ช่วยสะท้อนพัฒนาการที่แท้จริงของผู้เรียน นอกจากนี้ การจัดอบรมให้ครูผู้สอนเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือวัดผลช่วยเพิ่มคุณภาพในการประเมินผลและสร้างความแม่นยำในการวิเคราะห์พัฒนาการของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเกิดจากบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและกระบวนการ พร้อมการจัดสรรทรัพยากรสำคัญ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในแต่ละส่วนอย่างชัดเจนและมีทิศทาง การกำกับติดตามและประเมินผลช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในขณะเดียวกัน การพัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและสร้างเครือข่ายทางวิชาการส่งเสริมให้ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียนยังช่วยให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนชนบทที่ต้องปรับตัวตามข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงนโยบายภายนอกเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษายั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย สมชาย วงศ์สุวรรณ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ชนบท พบว่า ปัจจัยภายในที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม เช่น งบประมาณ สื่อการเรียนการสอน และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านปัจจัยภายนอก งานวิจัยระบุว่าบริบทของสังคมและชุมชนที่หลากหลาย ความร่วมมือจากผู้ปกครองและองค์กรท้องถิ่น รวมถึงความพร้อมทางเทคโนโลยีในพื้นที่ชนบท มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรือสร้างข้อจำกัดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอรุณ สถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีบทบาทชัดเจนและให้ผู้บริหาร ผู้ปกครอง พร้อมทั้งชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัย ศิริวรรณ จันท์เรือง (2563)

ในขั้นการจัดองค์การ ควรมีการนิเทศและติดตามผลโดยคณะกรรมการที่เหมาะสม โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกเข้าร่วมกระบวนการเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของหลักสูตร

3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษามาตรฐาน รวมถึงตัวชี้วัดทั้งระหว่างทางและปลายทาง พร้อมกำหนดวิธีสอน กิจกรรม สื่อ และแนวทางการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับความต้องการภายในและภายนอก สอดคล้องกับผลการวิจัย กมลชนก สุนทร (2564) การจัดองค์การให้มีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครองช่วยยกระดับศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและบริบทของโรงเรียน ในขั้นการนำ ผู้อำนวยการโรงเรียนและหน่วยงานภายนอกมีบทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อประเมินผลที่หลากหลาย

3.3 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ การศึกษาควรเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนและผู้เรียนเพื่อกำหนดแนวทางเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น สอดคล้องกับผลการวิจัย จิตติมา ศิริวัฒน์ (2563) ในขั้นการจัดองค์การ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรม พร้อมทั้งสร้างชุมชนแลกเปลี่ยนแนวคิดเพื่อเร่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนำมีการนิเทศ กำกับ และติดตามการใช้สื่อจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือภายนอกเพื่อตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพ ส่วนการควบคุมให้ผลการประเมินถูกนำมาปรับปรุงพัฒนาการผลิตและการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการวัดผล ประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมีการวางแผนและจัดทำคู่มือชัดเจน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน ในขั้นการจัดองค์การ ส่งเสริมให้ครูออกแบบและใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ การนำมีการนิเทศ กำกับ ติดตามโดยคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับ ส่วนการควบคุมให้ผลการประเมินถูกนำมาใช้ปรับปรุงและเผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชน ส่งเสริมการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย วงศ์สุวรรณ (2562) ที่เน้นความสำคัญของการมีแนวทางและการนิเทศที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

3.5 ด้านการประกันคุณภาพ มีแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ข้อเสนอแนะการวิจัย การวางแผนโดยจัดทำแผนส่งเสริมแรงจูงใจในระยะยาว ให้บุคลากรมีส่วนร่วม กำหนดเป้าหมายและแนวทาง พร้อมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความสำเร็จร่วมกัน ในขั้นการจัดองค์การ ควรจัดระบบรับรองและชื่นชมบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นผ่านการแสดงคำชมในที่สาธารณะเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา พงษ์แก้ว (2564)

การศึกษาจากงานวิจัย เรื่อง แนวทางการประกันคุณภาพในสถานศึกษาชนบทของภาคเหนือประเทศไทย กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่ยอมรับและชื่นชมความสำเร็จของบุคลากรในที่สาธารณะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ครู และเจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นและพร้อมที่จะพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในวงกว้างต่อไป ดังนี้

1. ระดับนโยบาย

1.1 จากผลการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สามารถนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตรไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 เพื่อจะได้ยกระดับการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ต่อไป

2. ระดับปฏิบัติการหรือสถานศึกษา

2.1 จากการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ การติดตามและประเมินผลการพัฒนาในด้านดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าการพัฒนา มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเต็มที่

2.2 จากการศึกษาการศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร สภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและผู้ปกครองมีความหลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เนื่องจากอาจมีความแตกต่างในการสนับสนุนการศึกษา และทัศนคติต่อการเรียนรู้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในพื้นที่ยังไม่แพร่หลาย และความสามารถในการใช้เทคโนโลยียังมีข้อจำกัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การที่ชุมชนและผู้ปกครองมีรายได้ก็น้อยก็อาจจำกัดความสามารถในการลงทุนในสื่อการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความมั่นคง และกฎหมายที่ไม่แน่นอนอาจมีผลกระทบต่อดำเนินงานของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพานอูตร พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม

เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเสริมสร้างโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่ จำเป็นในการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสามารถตอบสนองต่อความท้าทาย และสภาพแวดล้อมที่จำกัดในแต่ละพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาพานอรุตร พบว่า ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อระบุและวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้อย่าง ละเอียด โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นปัจจัยที่สถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ และปัจจัยภายนอกยัง ส่งผลอย่างมากต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนา แนวทางการเสริมสร้างปัจจัยสนับสนุนในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาแนวการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาพานอรุตร พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดง ถึงความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ดังนั้นจึง ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ โดยอาจมุ่งเน้นที่การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครือข่ายนักวิจัยใน สถานศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถดำเนินการวิจัยที่มี คุณภาพและนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่ง เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาพานอรุตร โดยเน้นการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนระบบนิเทศและประกันคุณภาพ ปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสำเร็จประกอบด้วยปัจจัยภายใน ได้แก่ โครงสร้างและนโยบายสถานศึกษา การบริหาร ทรัพยากร และคุณภาพบุคลากร รวมถึงปัจจัยภายนอก ได้แก่ เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และนโยบายการศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนควรเน้นการพัฒนาหลักสูตรและการ จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบริหารที่เป็นระบบตามหลัก POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การวางแผนหลักสูตรควรมีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รวมถึงการกำกับติดตามผลที่โปร่งใสและเป็นระบบ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงความ ต้องการของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในด้านการวัด และประเมินผล ควรออกแบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อสะท้อนศักยภาพของ

ผู้เรียน และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ควรอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมอย่าง
คุ้มค่า เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก สุนทร. (2564). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนชนบท. *วารสารการจัด
การศึกษา*, 13(2), 45-67.
- กษมา ชนะวงศ์. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษ
ที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. *มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- เกตกนก สวยคำข้าว. (2561). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- จิตติมา ศิริวัฒน์. (2563). การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโรงเรียนเขตชนบท.
วารสาร การศึกษาเพื่อการพัฒนา, 10(2), 45-60.
- ชลธิชา พงษ์แก้ว. (2564). การบริหารวิชาการในพื้นที่ชนบท: บทเรียนจากการศึกษาในภาคเหนือ
ของประเทศไทย. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 12(3), 80-95.
- ชาญณรงค์ อารีรัตน์. (2562). การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ผู้เรียนใน
ศตวรรษที่ 21. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสื่อ*, 14(3), 45-60.
- ชุตินา กัณนุหา, และคณะ. (2566). การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการ ยกระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*, 9(1), 85-99.
- ไพโรภ รัตนชูวงศ์. (2561). *การบริหารการศึกษา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ จันทร์เรือง. (2563). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา: บทเรียนจากโรงเรียนในพื้นที่ชนบท.
วารสารการศึกษาเพื่อการพัฒนา, 14(2), 45-60.
- สมชาย วงศ์สุวรรณ. (2562). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนา
คุณภาพการเรียนรู้. *วารสารการศึกษาท้องถิ่น*, 14(2), 55-72.
- เสนาะ ดิยาว. (2551). *หลักการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2567). *รายงานผลแผนปฏิบัติการสถานศึกษา*.
เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *กระบวนการและผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐาน
สมรรถนะ*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุพัตรา วงศ์สุวรรณ. (2562). การพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลการเรียนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน. *วารสารการวัดและประเมินผลการศึกษา*, 12(1), 45-60.

- สุดี อุปปินใจ. (2560). *การบริหารงบประมาณ การเงิน และการบริหารทั่วไป*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ราย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การพัฒนากระบวนการประเมินความต้องการและลำดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ในองค์กร*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Allen, L. A. (1985). *Management and organization*. McGraw-Hill.
- Black, J. S., & Porter, L. W. (2020). *Management: A global perspective*. Pearson.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.